

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.k.remissvar@regeringskansliet.se

Timrå kommuns yttrande Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå – Fi/2018/00966/K

Indelningskommitténs betänkande

Inledningsvis redogörs kort för huvudförslaget samt de huvudsakliga reformerna som kommittén föreslår och som Timrå kommun avser att ta ställning till. Därefter redogörs för kommunens samlade ställningstagande.

Kommittén uttrycker en samlad ambition att återsamla staten på regional nivå med en gemensam indelning och regional struktur för statliga myndighetsfunktioner. Idag har de flesta statliga myndigheter olika regionala indelningar och geografiskt område att ansvara för. Syftet med att återsamla staten i en genomtänkt regional indelning är att samordna de statliga funktionerna och bättre kunna samverka med kommuner, landsting och förbättra servicen för medborgare och företag.

Den gemensamma geografin – en bestämt regional indelning – ska utgöra en plattform för samverkan där olika myndigheter kan analysera problem och utmaningar, behov av insatser och samordna utförandet av åtgärder.

Den befintliga länsnivån bedöms inte som ändamålsenlig, och befintliga statliga myndigheter har i sin tur regionala indelningar som inte stämmer överens med länen, länsstyrelserna eller regioner samt militära regioner.

Kommittén anser att det finns prioriterade verksamhetsområden med ett särskilt stort behov av samordning mellan kommuner, landsting och statliga myndigheter. Behoven inom dessa områden ligger därför till grund för förslag till struktur vad gäller samordnad geografisk indelning.

- Krisberedskap och totalförsvaret
- Regionalt utvecklingsarbete
- Mottagande av nyanlända

Arbetsförmedlingen, Försvarsmakten, Kriminalvården, Migrationsverket, Polismyndigheten, Rådet för europeiska socialfonden i Sverige, Tillväxtverket, Trafikverket, Säkerhetspolisen och Åklagarmyndigheten bör enligt förslaget få en

samordnad geografisk indelning för att kunna samverka och samordna med landsting, regioner och kommuner inom de prioriterade verksamhetsområdena.

Förslag till ny regional indelning för statliga myndigheter

Med utgångspunkt i kriterierna resurseffektivitet, överensstämmelse med dagens indelning och möjlighet till samverkanstrukturer föreslås sex geografiska områden.

Indelningskommittén föreslår som huvudalternativ att de 6 sjukvårdsregionerna ska utgöra geografiska områden för att återsamla staten på regional nivå., med justeringen att Halland ska ingå i Västra Götaland. För Västernorrland och Timrå innebär det att Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten bildar en gemensam myndighetsindelning.

Det andra alternativet som utvärderas är att Polismyndighetens sju regioner utgör grund för indelning. Det alternativet bedöms sämre då det inte finns en lika tydlig motsvarighet inom kommunsektorn, bedöms vara resursmässigt sämre och inte ha samma historiska förankring som samarbetet inom sjukvårdsregionerna som initierades redan på 1960-talet.

Förslag till nya benämningar

I dagsläget finns det en otydlighet kring benämningarna av landsting och region. I och med förslaget till regional indelning föreslår kommittén att begreppet landsting generellt ändras till region enligt ordningen Region (geografisk benämning) län. Det har på många håll skett med egna initiativ vid övertagandet av det regionala utvecklingsansvaret från länsstyrelserna men namnsättningslogiken skiljer. För Västernorrland skulle det innebära en namnförändring till *Region Västernorrlands län*.

Förslag till hur länsindelningen kan förändras

Kommittén tar därefter inte ställning till hur länsindelningen bör se ut, men däremot föreslås en ordning för hur länsindelningen ska kunna ändras.

Kommunindelning regleras redan i befintliga bestämmelser, och särskilt ett krav på att hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda kommuner. Om någon kommun motsätter sig en förändring kan förändring ske endast om det finns *synnerliga skäl* för detta. Dessutom ställs krav på att hänsyn ska tas till befolkningens önskemål och synpunkter med krav på att vid behov undersöka befolkningens inställning. Någon sådan ordning finns dock inte för förändrad länsindelning i dagens bestämmelser.

Kommittén finner att det finns skäl att harmonisera reglerna för ändring av kommun- och länsindelning men att de även fortsättningsvis ska finnas skillnader med hänsyn till statliga intressen kopplade till länsindelningen.

Kommittén föreslår därför att det ska införas en bestämmelse om att särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting vid ny länsindelning. Det kan vara svårt att få till stånd en indelning som tillgodoser varje landstings respektive kommuns önskan och idé om organisation.. Trots detta måste indelningsförändringar möjliggöras utifrån ett helhetsperspektiv. Bestämmelser om förändring av länsindelning får därför inte bygga på ett landstings möjlighet att blockera genomförandet av en väl genomtänkt

indelningsreform. *Det bör därför endast krävas särskilda skäl, inte synnerliga, för att besluta om en ändring mot berörd landstings vilja.*

Särskild hänsyn ska även tas till kommuners önskemål och synpunkter som berörs av ändrad landstingsindelning, men det föreslås inget krav på *särskilda skäl* för att besluta om en indelning som går emot en enskild kommuns vilja. Frågan om residentstäder och kommuner som hamnar i större landstings geografiska periferi kommer att aktiveras i förändringsprocesser angående länsindelning. Kommittén tydliggör att dessa frågor inte får ligga till grund för att enskilda kommuner ska kunna förhindra en väl motiverad förändring. Önskemål från kommuner att ”byta landsting” bör dock tillmätas stor vikt.

Kommittén föreslår även att beslut om förändrad länsindelning ska föregås av *information, diskussion och förankring* hos befolkningen. De föreslår en reglering att hänsyn ska tas till befolkningens önskemål och synpunkter. Men detta måste vägas mot andra intressen och faktorer (statens behov, kommuners och landstings inställning, näringsgeografiska och ekonomiska förhållanden). Det kräver en helhetsbedömning där befolkningens önskemål och synpunkter *ska beaktas* men alltså inte vara ensidigt styrande. Frågan ska hanteras inom ramen för den representativa demokratin där synpunkter inhämtas i beredningen av förändringen och redovisas i den ansökan eller yttrande som ska ligga till grund för regeringens och riksdagens ställningstagande i frågan.

Förslag till genomförande

Den myndighetsgemensamma indelningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. Den ändrade landstingsbeteckningen och ändringarna i lagen om Sveriges indelning i kommuner och landsting föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

Timrå kommuns ställningstagande

Sverige har en tradition av en stark nationalstat och ett starkt lokalt självstyre i kommuner och landstingskommuner. Däremot är de regionala strukturerna otydliga och underutvecklade, vilket inte minst har blivit ett påtagligt problem efter inträdet i den europeiska unionen som i mångt och mycket bygger på idén om ”regionernas Europa”. Denna otydlighet har även visat sig vara en svaghet när nya samhällsutmaningar ska hanteras med lösningar som kräver samordning och samverkan i större regionala strukturer, inte minst är det en grundutmaning när det gäller finansieringen av välfärdsproduktionen.

Timrå kommun har aktivt följt den statliga politiken vad gäller genomförandet av Ansvarskommitténs förslag (SOU 2007:10) samt förslag till förändrad regional indelning. Efter en utebliven regionreform bedömer kommunen att det regionala begreppet är svagt, underutvecklat och diffust i Västernorrland såväl som i övriga Norrland. Det skapar grundläggande problem i att utveckla arbetsmarknaden, den regionala tillväxt- och utvecklingspolitiken samt att effektivt samordna och samverka inom områdena arbetsmarknad, tillväxt, migration, besöksnäring samt kris- och beredskapssamordning med tillkollande nytt ansvar för totalförsvaret.

Det är tydligt att förslaget syftar till att hantera den situation som uppstått efter en utebliven regionreform. Genom att staten gör en tydligt samordnad regional struktur för de statliga verksamheterna och ställer krav på samverkan och samordning med kommuner

Handläggare
Andreaz StrömgrenDatum
2018-05-09Diarienummer
KS/2018:151

och landsting, förväntas en regionreform därefter växa fram successivt utifrån stipulerade spelregler för länsindelning och namnsättning.

Timrå kommun har sedan tidigare tagit ställning för att de fyra nordligaste länen har den kritiska massan och storleken för att kunna skapa förutsättningar för tillväxt och offentlig välfärdsproduktion även i framtiden, men kommunen har aldrig uteslutet alternativa regionindelningar. I det ställningstagandet ingick även att efterfråga en regional indelning för statens verksamheter och att det borde ske parallellt med en ny länsindelning (KS/2007:78).

Med utgångspunkt i ansvarskommitténs ursprungliga förslag och kommunens tidigare ställningstagande anser Timrå kommun att indelningskommitténs förslag är bra och väl avvägt.

Kommunen tillstyrker förslaget till ny regional indelning för statliga myndigheter och anser att den är viktig för att säkerställa samverkan och samarbete lokalt och regionalt inom de prioriterade områdena, men även som grund för förstärkt samverkan och samordning inom andra områden.

Förslaget till ny benämning på landstingen i riket är även positivt. Det måste skapas en gemensam struktur för Sverige och staten måste ta ett ansvar för att reda i förvirringen kring begreppet region. Förslaget är en del av lösningen.

Slutligen anser Timrå kommun att det är av stor vikt att den representativa demokratin ska ta ansvar för den helhetsbedömning som krävs när en ny regional indelning av länen ska genomföras. Det är därför korrekt att synpunkter från befolkning, enskilda kommuner och län *ska beaktas* och utgöra beslutsunderlag för ställningstagandet i län och av regering och riksdag. Enskilda kommuner eller landsting får inte ensidigt blockera väl avvägda reformer. Det framtida ansvarsutkrävandet för fattade beslut om länsindelning blir problematisk om den överlåts till direktdemokratiska beslutsprocesser med mer eller mindre styrande opinionsundersökningar och folkomröstningar. Den svenska demokratiska modellen med valda representanter som ska representera folkviljan ska vara vägledande även vid beslut om länens indelning. Indelningskommitténs betänkande står här för ett väl avvägt förslag som kommunen därmed tillstyrker.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Andreaz Strömgren
Kommunchef